

Kulturdepartementet

Høringsnotat om ny åndsverklov

Avdelingsdirektør Bengt O. Hermansen

Svenska föreningen för upphovsrätt 13. juni 2016

Høringsnotat om ny åndsverklov - innledning

- Helhetlig gjennomgang av loven
- Arbeidet delt opp - tre lovforslag vedtatt de siste årene
 - Tiltak mot krenkelser på Internett (2013)
 - Gjennomføring av endringer i EUs vernetidsdirektiv (2014)
 - Generell avtalelisens og gjennomføring av hitteverkdirektivet
- Innspillseminar 2015
- Skriftlig innspill fra aktørere
- Forslag til ny åndsverklov sendt på høring 16. mars 2016
- Høringsfrist 1. september 2016

Forslag til ny struktur

- Første kap – om lovens formål og innhold
- Andre kap – grunnleggende bestemmelser om opphavsrett – tilsv. første kap i gjeldende lov
- Tredje kap – Nærstående rettigheter – tilsv. femte kap i gjeldende lov
- Fjerde kap – Bestemmelser om avgrensning av rettighetene og forvaltning av rettigheter ved avtalelisens – tilsv. andre kap i gjeldende lov
- Femte kap – bestemmelser om rettigheters overgang – tilsv. tredje kap i gjeldende lov
- Kapitlene videre i hovedsak samme rekkefølge

Åndsverk – opphaver - vitenskapelig

- Korttittelen "Åndsverkloven" beholdes
 - Opphavsrett til åndsverk
- "Vitenskapelige" utgår
 - "Med åndsverk forstås i denne lov litterære, ~~vitenskapelige~~ eller kunstneriske verk..."
- Kjønnsnøytrale "opphaver" i stedet for "opphavsmann"

Oversikt over sentrale forslag - 1

- Offentlig overføring innføres som ny underkategori for tilgjengeliggjøring for allmennheten.
- Forbud mot strømming av åndsverk som er ulovlig tilgjengeliggjort. Strenge vilkår.
- Ny avtalelisensbestemmelse for klarering av rettigheter til audiovisuelt innhold.
- Representativitetskravet for avtalelisens endres fra "en vesentlig del" til "et stort antall" av opphavere på området.
- Regelen om kopiering til privat bruk forenkles, slik at det ikke lenger vil være forbudt å benytte fremmed hjelp til å kopiere musikk- og filmverk.

Oversikt over sentrale forslag - 2

En del forslag for å styrke skapende og utøvende kunstneres stilling i avtaleforhold:

- Bevisbyrderregel – erververen har bevisbyrden for at rettigheter er overdratt
- Avtaler om overdragelse skal ved tvil/uklarhet tolkes til fordel for opphaver
- Rett til rimelig vederlag ved overdragelse av rettigheter til bruk i ervervsvirksomhet
- Adgang til oppsigelse av avtale om overdragelse dersom overdratte rettigheter ikke benyttes innen tre år.

Oversikt over sentrale forslag - 3

- Lovfesting av ulovfestet prinsipp om overgang av rettigheter til verk som er skapt i ansettelsesforhold.
- Reglene om gjengivelse av kunstverk og gjengivelse av verk i reportasje om dagshending mv. er forenklet og gjort mer teknologinøytrale.
- Endringer i reglene om straff og erstatning. Tilsvarende i stor grad harmoniseringen av håndhevingsreglene i lovgivningen om industrielt rettsvern. Bl.a. økes strafferammen fra 3 mnd. til ett års fengsel og retten til erstatning styrkes.

Nytt kap 1 om lovens formål og innhold

- Pedagogisk formål – informasjon og oversikt over loven
- § 1-1 - angir lovens formål
 - Sikre rettigheter til åndsverk o.l.
 - Legge til rette for lovlig tilgang ved enkel klarering
 - Avgrense rettighetene der det er rimelig ut fra bruker- eller samfunnsinteresser
- § 1-2 - oversikt over lovens innhold.

Bestemmelser om opphavsrett til åndsverk – kap 2

- § 2-1 om opphavsrett til åndsverk – tilsv. § 1

- Begrepet opphaver introduseres

"Den som skaper et åndsverk har opphavsrett til verket, og betegnes som opphaver."

- Verkshøydekravet tas inn

"Med åndsverk forstås i denne lov litterære og kunstneriske verk av enhver art som er uttrykk for original og individuell åndsvirksomhet, slik som..."

Tilgjengeliggjøring for allmennheten

forslag § 2-2

- Offentlig overføring som ny underkategori

Forslaget – fra 3 til 4 underkategorier

- eksemplar av verket frembys til salg, utleie eller utlån eller på annen måte spres til allmennheten,
- eksemplar av verket vises offentlig uten bruk av tekniske hjelpemidler, eller
- verket fremføres offentlig, eller
- verket overføres offentlig, i tråd eller trådløst, herunder når verket stilles til rådighet på en slik måte at den enkelte selv kan velge tid og sted for tilgang til verket.

Strømming

Gjeldende rett – utgangspunkter:

- Ikke tillatt å gjøre opphavsrettslig beskyttet innhold på Internett uten rettighetshavernes samtykke
- Ikke tillatt å laste ned (fremstille eksemplar) av verk fra ulovlig kilde – krav om lovlig kopieringsgrunnlag
- Strømming av innhold fra ulovlig kilde ikke ansett som opphavsrettsbrudd med mindre brukeren er med på å dele innholdet videre
- Begrunnelse

Strømming fra ulovlig kilde

Hensyn:

- Tekniske forskjeller bør ikke være avgjørende
- Strømming mer vanlig – kan undergrave tilbudet og utvikling av lovlige tjenester
- Men: Virkeområdet for forbudet bør begrenses.
 - Den alminnelige nettsurfing
 - Hensynet til informasjons- og ytringsfriheten

Strømming – nytt § 2-2 tredje ledd

Forslaget: "Det er ikke tillatt å bruke åndsverk som åpenbart ulovlig er gjort tilgjengelig for allmennheten på Internett eller annet elektronisk kommunikasjonsnett når bruk fra den ulovlige kilden er egnet til å skade opphavers økonomiske interesser i vesentlig grad. Straff og erstatning etter §§ 9-2 og 9-3 kan bare ilegges ved forsettlig overtredelse av bestemmelsen i dette ledd."

1. Åpenbart at innholdet er ulovlig gjort tilgjengelig for strømming
2. Bruk fra den ulovlige kilden er egnet til å skade rettighetshavernes økonomiske interesser i vesentlig grad
3. Krav om forsett i forhold til vilkår nr. 1 og 2

Ny avtalelisens på AV-området - 1

- Kort om avtalelisensordningen
- I dag: Tre avtalelisensbestemmelser på kringkastingsområdet
- Reguleringen utformet i en annen teknologisk virkelighet – AV-innhold overføres på andre måter enn tidligere.
- Men: Behov for hensiktsmessige ordninger for rettighetsklarering
- Utgangspunktet individuell klarering, men avtalelisens kan fortsatt ha en rolle å spille

Ny avtalelisens på AV-området - 2

"Offentliggjorte verk som inngår i audiovisuelle produksjoner kan gjøres tilgjengelig for allmennheten ved nærmere angitt overføring i tråd eller trådløst når den som foretar tilgjengeliggjøringen oppfylder vilkårene for avtalelisens etter § 4-36, første ledd."

- Avtalelisensen omfatter alle typer overføringer – ikke begrenset til kringkasting, videresending e.l.
- Gjelde offentliggjorte verk som inngår i audiovisuelle produksjoner (+ radiosendinger)
- Ikke gjelde bruk der det er inngått avtale direkte med rettighetshaveren
- Inneholder rett til å nedlegge forbud

Om avtalelisens for øvrig

- Avtalelisenssystemet videreføres etter samme hovedprinsipper
- Representativitetskravet klargjøres, og tas inn i hovedbestemmelsen om avtalelisens

I dag: "Avtale som skal ha virkning som nevnt i § 36, må inngås av organisasjon som på området representerer en vesentlig del av opphavsmennene til verk som brukes i Norge, og som er godkjent av departementet."

Forslaget: "For avtalelisens etter første og andre ledd må avtalen inngås av organisasjon som er godkjent av departementet på grunnlag av at den på området representerer et stort antall opphavere til verk som brukes i Norge og er egnet til å forvalte rettighetene på området."

Overdragelse av opphavsrett – kapittel 5

- Forslag om flere nye regler for å styrke skapende og utøvende kunstneres stilling i avtaleforhold:
- Endring av bestemmelsen som lovfester spesialitetsprinsippet (§ 5-1)
- Ny generell bestemmelse om rimelig vederlag ved overdragelse av opphavsrett (§ 5-3)
- Ny bestemmelse om opphavers adgang til å ta tilbake overdratte rettigheter hvis de ikke brukes av erververen (§ 5-5)
- Lovfesting av regelen om overgang av opphavsrett i ansettelsesforhold (§ 5-6)
- Ny bestemmelse som henviser til avtaleloven § 36 om lemping av urimelige avtaler (§ 5-4)
- Samtidig foreslås den særlige reguleringen av forlagsavtaler i § 39e opphevet

Spesialitetsprinsippet - § 5-1

- Tolkingsregel i § 5-1 andre ledd andre punktum:
 - "Ved tvil om tolkningen av et avtalevilkår om overdragelse av opphavsrett, skal vilkåret tolkes til fordel for opphaveren."
- Bevisbyrderregel i § 5-1 andre ledd første punktum:
 - "Erververen har bevisbyrden for at rett til å råde over åndsverk er overdratt."

Rimelig vederlag ved overdragelse av opphavsrett – § 5-3

- Formål, styrke opphavers posisjon, ivareta opphavsrettens formål
- Vurderingstema:
 - hva er et rimelig vederlag?
 - hvilket tidspunkt skal vurderingen knyttes til, etterfølgende utvikling?
 - hvem skal krav kunne rettes mot, - avtalepart eller også senere ledd ?
 - fravikelig eller ufravikelig?
 - tvisteløsning

Rimelig vederlag ved overdragelse - § 5-3

- "Når en opphaver overdrar opphavsrett til bruk i ervervsvirksomhet, har opphaveren krav på rimelig vederlag fra erververen."
- "Ved vurderingen av hva som er rimelig vederlag, skal det blant annet legges vekt på overdragelsens omfang og hvilken økonomisk verdi den har for erververen, sett i lys av de konkrete forhold som gjør seg gjeldende og hva som er vanlig og rimelig på området."
- Bestemmelsene foreslås gjort ufravikelig.
- Skal ikke gjelde i ansettelsesforhold.

Kulturdepartementet

Takk for oppmerksomheten!

